

Centrul pentru Jurnalism Independent

Raport de monitorizare nr. 6

Elemente de propagandă, manipulare informațională și încălcare a normelor deontologiei jurnalistice în spațiul mediatic autohton

1 aprilie 2017 - 1 iunie 2017

*Raportul a fost realizat de Centrul pentru Jurnalism Independent în cadrul **Campaniei media împotriva informației false și tendențioase**, desfășurată de Asociația Presei Independente (API), Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) și Asociația VIP a Televizoristilor Independenți din Moldova (ATVJI).*

I. INFORMAȚII GENERALE

În perioada 1 aprilie 2017 – 1 iunie 2017 Centrul pentru Jurnalism Independent a continuat să monitorizeze 11 instituții media – portaluri de știri și posturi TV – pentru a stabili dacă în materialele jurnalistice difuzate se conțin încălcări ale normelor deontologice și elemente de manipulare informațională. A fost analizat modul în care acestea reflectă evenimentele de interes public din domeniul politic, economic, al politicii externe și altele asemenea. De asemenea, analiza a vizat respectarea normelor jurnalistice referitoare la verificarea informațiilor din câteva surse, pluralismul de opinii, asigurarea echilibrului în cazul știrilor conflictuale, etc. Raportarea la Codul Deontologic și la lucrările științifice de referință a permis identificarea procedeelelor și tehnicilor de manipulare informațională folosite de mass-media din Republica Moldova.

Scopul monitorizării:

Monitorizarea s-a făcut cu scopul de a stabili dacă mass-media, în abordarea subiectelor de interes public, respectă deontologia profesională și folosește tehnici de manipulare. Mai exact, am urmărit să identificăm greșelile comise de jurnaliști (cu intenție sau fără) la relatarea faptelor, astfel încât studiile de caz și rapoartele de monitorizare să aibă un rol instructiv. Un alt scop este să contribuim la sporirea vigilenței consumatorilor de presă față de riscurile informării din surse nesigure. Monitorizarea îi ajută pe consumatori să înțeleagă în ce moduri presa poate manipula și să poată distinge între un produs jurnalistic manipulator și altul care reflectă echidistant realitatea.

Criteriile de selectare a instituțiilor de presă monitorizate:

- Aria de acoperire – națională
- Limba – română și rusă
- Impactul – tirajul și auditoriul

Audiovizual: Publika TV (știri de pe Publika.md), Prime TV, Jurnal TV, Accent TV, RTR (buletinele de știri produse în Republica Moldova), REN TV;

Presa online: Ziarulnațional.md, Gagauzinfo.md, Novostipmr.com, Sputnik.md, Deschide.md.

Metodologie:

Au fost selectate evenimentele din domeniile politic, economic și social de interes public major care au avut loc în perioada monitorizării și a fost studiată modalitatea în care aceste evenimente au fost reflectate în media. Au fost analizate limbajul și imaginile folosite de jurnaliști, modul de selectare a evenimentelor pentru reflectare, corectitudinea citării surselor și tonalitatea expunerii prin prisma Codului Deontologic al Jurnalistului¹, a ghidurilor și recomandărilor în domeniul presei responsabile

---

¹ Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova,
http://consiliuldepresa.md/fileadmin/fisiere/documente/cod_d_rom.pdf

și de calitate², dar și a noțiunilor de **manipulare** și **propagandă**, așa cum sunt definite acestea în Dicționarul de Sociologie³.

Manipularea este definită ca: „Acțiunea de a determina un actor social (persoană, grup, colectivitate) să gândească și să acționeze într-un mod compatibil cu interesele inițiatorului, iar nu cu interesele sale, prin utilizarea unor tehnici de persuasiune, care distorsionează intenționat adevărul, lăsând impresia libertății de gândire și de decizie. Spre deosebire de influența de tipul convingerii raționale, prin **manipulare** nu se urmărește înțelegerea mai corectă și mai profundă a situației, ci inculcarea unei înțelegeri convenabile, recurgându-se la inducerea în eroare cu argumente falsificate, cât și la apelul la palierele emoționale non-raționale”.

Propaganda: „Activitatea sistematică de transmitere, promovare sau răspândire a unor doctrine, teze sau idei de pe pozițiile unei anumite grupări sociale și ideologii, în scopul influențării, schimbării, formării unor concepții, atitudini, opinii, convingeri sau comportamente. Propaganda se realizează astfel încât să ducă la realizarea scopurilor și intereselor grupului pe care îl servește, neexistând o propagandă neutrală valoric sau obiectivă”.

Principalele subiecte monitorizate în perioada 1 aprilie 2017 - 1 iunie 2017 au fost:

- Condamnarea lui Veaceslav Platon la 18 ani de închisoare (20 aprilie);
- Părăsirea majorității parlamentare de către deputatul liberal Lilian Carp (28 aprilie);
- Adoptarea, în prima lectură, a proiectelor de modificare a sistemului electoral (5 mai);
- Marșul solidarității „Fără frică!” (21 mai);

II. TENDINȚE GENERALE

Datele monitorizării arată că o serie de materiale jurnalistice au fost realizate cu abateri de la normele deontologice și cu folosirea elementelor de manipulare informațională. Au fost identificate elemente caracteristice practicilor de manipulare informațională și încălcări ale Codului Deontologic:

Prezentarea selectivă a faptelor: Publika TV, Prime TV, Accent TV, Sputnik.md (în știrile despre condamnarea lui Veaceslav Platon; ieșirea lui Lilian Carp din majoritatea parlamentară; adoptarea proiectelor de modificare a sistemului electoral);

Trunchierea declarațiilor sursei și scoaterea din context: Accent TV (în știrea despre ieșirea lui Lilian Carp din majoritatea parlamentară)

---

² Ghid de stil cu norme etice pentru jurnaliști, API, http://www.unicef.org/moldova/Ghid_Etica_Jurnalist_RO.pdf

³ Cătălin Zamfir, Lazăr Vlăsceanu, Dicționar de Sociologie, București, 1998, p. 332., p. 457. <http://vignette4.wikia.nocookie.net/nccmn/images/1/1c/Dictionar-de-Sociologie-Catalin-Zamfir-Lazar-Vlasceanu.pdf/revision/latest?cb=20150813042511&path-prefix=ro>

Distorsionarea mesajului citat prin interpretare sau prin scoatere din context: Prime TV, Publika TV, Accent TV (în știrile despre condamnarea lui Veaceslav Platon; ieșirea lui Lilian Carp din majoritatea parlamentară);

Afirmații/informații false: Publika și Prime (în știrea despre condamnarea lui Veaceslav Platon)

Amestec dintre adevăr și minciună: Sputnik.md, Publika TV (în știrea despre ieșirea lui Lilian Carp din majoritatea parlamentară)

Etichetare: Publika TV, Prime TV, Deschide.md (în știrile despre condamnarea lui Veaceslav Platon);

Omisiunea unor detalii relevante din știre: **RTR Moldova, Gagauzinfo.md** (în știrile despre condamnarea lui Veaceslav Platon);

Exagerarea faptelor: Accent TV (în știrea despre adoptarea proiectelor de modificare a sistemului electoral)

Ironizarea unei persoane pentru a-i submina autoritatea - **Publika și Prime** (în știrea despre marșul Fără Frică!)

Elemente de propagandă: Accent TV (în știrea despre votarea schimbării sistemului electoral)

III. ANALIZA DATELOR

Subiectul 1. Condamnarea lui Veaceslav Platon la 18 ani de închisoare (20 aprilie)⁴

La 20 aprilie 2017, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, l-a găsit vinovat de escrocherie și spălare de bani în proporții deosebit de mari pe omul de afaceri și fostul deputat Veaceslav Platon, pe care l-a condamnat la 18 ani de detenție. Platon ar fi scos din „Banca de Economii” 800 de milioane de lei. La intrarea și la ieșirea din sala de judecată, după pronunțarea sentinței, el a strigat în fața camerelor de luat vederi: „Este un circ marca Plahotniuc”, „Astăzi am fost condamnat nu doar eu, ci toată Moldova”. A fost singurul comentariu pe care l-a făcut condamnatul, în timp ce era condus și supravegheat de polițiști.

La **Jurnal TV, Ziarulnational.md** sau **Sputnik.md** subiectul a fost reflectat în general echidistant. La **Publika TV** și la **Prime** s-a anunțat că inculpatul a fost condamnat și că îi vor fi sechestrate o serie de bunuri, însă a fost **omisă** reacția celui vizat, adică fragmentul de video în care condamnatul

---

⁴ Studiu de caz, <http://mediacritica.md/ro/studiu-de-caz-condamnarea-lui-veaceslav-platon-la-18-ani-de-inchisoare/>

strigă, în limba rusă: „Acesta este un circ marca Plahotniuc!”, „Astăzi am fost condamnat nu doar eu, ci toată Moldova!”. De asemenea, din discursul avocatului lui Platon, reporterii **au selectat** doar un fragment în care acesta spune că va ataca sentința și au eliminat comentariul despre adresarea la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și despre condițiile, considerate de avocat inechitabile, în care a fost examinat dosarul lui Veaceslav Platon. În aceeași știre a fost folosită o etichetare -- „mafioții condamnați Țopa” -- însoțită de o **afirmație neprobată și una falsă, obținută prin distorsionarea mesajului citat**. Reporterii au spus că liderul Platformei DA, Andrei Năstase, „și-a exprimat compasiunea față de Platon” într-o postare pe Facebook. În realitate, Andrei Năstase l-a numit „bandit” pe Platon, alături de proprietarul Publika TV și Prime, Vlad Plahotniuc. Iată declarația lui Năstase de pe Facebook, la care au făcut trimitere Publika TV și Prime: „În 2013 îi deconspiram pe cei doi bandiți, Plahotniuc și Platon, ca beneficiari ai spălătoriei rusești de zeci de miliarde de dolari, realizată în paralel cu atacurile raider cu complicitatea lui Tănase, Muruianu, Colenco, Poalelungi, Draguțan, Harunjen, Pleșca, Zubco, Gurin și atâția ziși judecători, executori, procurori. Din toțiăștia, Plahotniuc l-a ales pe cel mai periculos pentru siguranța sa, pe Platon, să-l condamne și să preia proprietățile acestuia pentru sine, nu pentru stat, să-și facă un capital și un PR politic la sărbători sfinte, călcând în copitele sale murdare Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Constituția și Codurile țării...”.

[Deschide.md](#) a reflectat subiectul în două știri: „Veaceslav Platon a fost condamnat la 18 ani de închisoare” și „Platon, dator Republicii Moldova cu peste 800 de milioane de lei. Lista bunurilor sechestrate”. Portalul a transmis majoritatea informațiilor relevante, însă a folosit o **etichetare** care este întâlnită și în textele de la Publika TV și Prime: „raiderul nr. 1 în CSI”. Din știrile la acest subiect transmise de [Gagauzinfo.md](#) și [RTR Moldova](#) a lipsit o parte din scurta declarație a condamnatului, și anume „Este un circ marca Plahotniuc!”.

2. Părăsirea majorității parlamentare de către deputatul liberal Lilian Carp (28 aprilie)⁵

La 28 aprilie 2017, deputatul liberal Lilian Carp a anunțat că părăsește majoritatea parlamentară pe motiv că partenerii de coaliție ar urmări lichidarea partidului său. Totul ar fi parte a unui „proiect de lichidare a partidelor tradiționale”, pentru înlocuirea acestora cu „parteneri politici loiali”. Declarația a venit după reținerea de către ofițerii Anticorupție a ministrului liberal al Transporturilor, Iurie Chirinciuc. Carp a mai spus că partidele ar fi „în mașina de tocat a lui Plahotniuc” și că PDM sacrifică Partidul Liberal cu ajutorul majorității parlamentare pe care democrații au format-o împreună cu deputații neafiliați.

[Publika TV](#) a transmis, în ediția Newsroom din 28 aprilie 2017, o știre în care a extras o frază din declarațiile politicianului, denaturându-i mesajul prin textul reporterului: „Liberalul Lilian Carp a anunțat astăzi că părăsește majoritatea parlamentară pentru că opiniile sale nu ar fi luate în considerare. Liderul PL, Mihai Ghimpu, a calificat decizia drept pripită”, a anunțat prezentatorul. Prin

---

⁵ Studiu de caz, <http://mediacritica.md/ro/studiu-de-caz-parasirea-majoritatii-parlamentare-de-catre-deputatul-liberal-lilian-carp/>

această aranjare a frazelor se sugerează că cel care nu ține cont de opiniile lui Carp este Mihai Ghimpu. În realitate, deputatul a vorbit despre partenerul de coaliție, PDM, și liderul acestuia, Vlad Plahotniuc, care ar avea standarde duble și ar urmări eliminarea partidelor tradiționale, cotate tot mai slab în sondaje – inclusiv a Partidului Liberal – și crearea altor formațiuni pe care să le aibă ca parteneri politici. Din argumentarea lui Lilian Carp transmisă de **Publika** au lipsit declarațiile despre PDM și Vlad Plahotniuc. Astfel, s-a recurs la **distorsionarea mesajului prin trunchierea declarațiilor, amestecul dintre adevăr și minciună** și la **selectarea faptelor** (în cazul dat, a fragmentelor de discurs). La **Prime** știrea a arătat aproape la fel ca la **Publika**, doar că a fost puțin mai scurtă.

La **Accent TV** declarațiile lui Lilian Carp au fost, la fel, trunchiate, cu distorsionarea mesajului. Fragmente din diferite părți ale discursului au fost scoase din context și unite într-o singură bucată, rezultând în distorsionarea mesajului și golirea lui de sens, întrucât principalele argumente ale deputatului nu au fost expuse. Reporterul a plasat declarațiile lui Carp doar în contextul reținerii reprezentanților PL (Iurie Topală și Iurie Chirinciuc) și a ignorat total mesajul accentuat de deputatul liberal referitor la ceea ce el a numit „planul PDM” și al liderului acestuia de a reconfigura scena politică. **Accent TV** a încălcat astfel art. 2.3 al Codului deontologic[1] al jurnalistului din Republica Moldova⁶, dar și art. 7 al Codului Audiovizualului⁷.

Reporterii portalului Sputnik.md au făcut unele afirmații ce nu corespund adevărului: „Carp a criticat dur modul în care funcționează actuala majoritate parlamentară și a sugerat că **Partidul Liberal se află într-o situație extrem de proastă din cauza liderului acestuia**”. Potrivit discursului original transmis live de Realitatea TV, Lilian Carp nu a spus nimic despre situația partidului său și nici despre Mihai Ghimpu. El a spus doar că în sondaje domină două-trei partide politice și că populația nu mai are încredere în partidele tradiționale. Jurnaliștii de la Sputnik au interpretat și alte fraze ale lui Lilian Carp (împotriva Partidului Liberal și liderului acestuia), în consecință obținând o știre manipuloare, bazată pe **amestecul dintre adevăr și minciună**. Portalul Deschide.md a reflectat evenimentul, transmițând principalele teze din discursul lui Carp, iar Ziarulnational.md a consemnat evenimentul într-o știre scurtă, realizată în baza informațiilor preluate de pe Deschide.md. **Ziarul Național** a transmis, în general, mesajul lui Lilian Carp, însă nu s-a oprit asupra explicațiilor și argumentelor detaliate expuse de liberal. Gagauzinfo.md nu a publicat nicio știre la acest subiect. **RTR Moldova** a reflectat subiectul, însă din știre nu a fost clar că Lilian Carp acuză PDM și pe Vlad Plahotniuc de situația în care s-au pomenit „partidele tradiționale”.

---

⁶ Art 2.3 al Codului Deontologic al Jurnalistului din Republica Moldova: „Jurnalistul atribuie citatele cu acuratețe. Citatele trebuie să fie exacte, iar în cazul citării parțiale, jurnalistul are obligația de a nu denatura mesajul persoanei citate”; https://consiliuldepresa.md/fileadmin/fisiere/documente/cod_d_rom.pdf

⁷ Art. 7 al Codului Audiovizualului: „(4) Pentru a asigura în cadrul emisiunilor informative ale radiodifuzorilor respectarea principiilor echilibrului social-politic, echidistanței și obiectivității, aceștia vor plasa fiecare știre astfel, încât: a) informația care compune știrea să fie veridică; b) **să nu fie deformat sensul realității prin tertipuri de montaj, comentarii, mod de formulare sau titluri**”; http://lex.justice.md/document_rom.php?id=041D82D8:3A07C731

3. Adoptarea, în prima lectură, a proiectelor de modificare a sistemului electoral⁸

La 5 mai 2017, Parlamentul a adoptat două proiecte de legi privind modificarea sistemului electoral: unul propus de PDM (privind votul uninominal) și altul -- de PSRM (privind votul mixt), pe care ulterior le-a comasat pentru a fi examinate în lectura a doua. Cele două proiecte au fost puse pe agenda Legislativului în grabă, fără respectarea procedurilor obligatorii, ceea ce a generat nemulțumirea organizațiilor societății civile, care au organizat un protest în fața Parlamentului.

În știrile de la **Publika** și **Prime** faptele **au fost prezentate selectiv**, comasarea fiind prezentată drept un compromis la care a ajuns PDM cu „cei nemulțumiți”. Telespectatorii celor două posturi nu au aflat nimic despre condițiile în care au fost adoptate cele două proiecte și nici despre reacțiile opoziției. De asemenea, despre protestul ad-hoc din fața clădirii Legislativului, reporterii au făcut o afirmație neadevărată: *„Pe durata dezbaterilor, câteva zeci de persoane au protestat față de dreptul cetățenilor de a-și alege direct deputații”*. Așa cum au arătat alte media, dar și cum se poate citi de pe pancartele pe care le țineau, manifestații au cerut oprirea schimbării sistemului electoral în general, indiferent dacă această schimbare prevede vot uninominal sau mixt.

Accent TV a prezentat subiectul din perspectivă exclusiv socialistă, atribuind victoria președintelui Igor Dodon și fracțiunii PSRM, despre care a spus că „au salvat democrația”. Jurnaliștii au recurs la exagerări și ironii, transformând astfel știrea într-un text de **propagandă**. *„Socialiștii au reușit să dea peste cap planurile guvernării, acțiune deloc ușoară în condițiile în care te încumești să declari război formațiunii politice care în decurs a 7 ani a subjugat o țară întreagă. Primii care au spus NU metodelor mișelești ale democrațiilor de a-și face mendrele au fost socialiștii, după care stafeta a fost preluată și de alte fracțiuni. (...) Curajul unora nu a fost însă unul de lungă durată. În loc să-și apere poziția până la capăt, liberalii au mers pe calea cea mai ușoară – cea a pribegiei. Socialiștii însă au decis să rămână pentru a ține piept luptei”*.

În știrea despre protestul desfășurat la inițiativa unor ONG-uri în fața Parlamentului faptele au fost prezentate **selectiv**. La montaj au fost selectate doar cadrele în care nu apăreau placardele cu mesaje critice la adresa lui Igor Dodon și a Partidului Socialiștilor. Alte televiziuni au transmis imagini în care s-a văzut că participanții aveau placarde pe care scria: „Târgul Plahotniuc-Dodon”, „PDM și PSRM, aceeași mafie”.

Prezentarea selectivă a faptelor a fost înregistrată și la portalul [Sputnik.md](http://sputnik.md), care, la fel, a pus accent pe poziția președintelui Igor Dodon referitoare la votul din Parlament și a ignorat în totalitate vocile opoziției. Niciuna dintre știrile difuzate de Sputnik în ziua votului nu le-a oferit cititorilor posibilitatea de a afla cum a reacționat opoziția parlamentară și cea neparlamentară la adoptarea în prima lectură a modificării sistemului electoral.

---

⁸ Studiu de caz, <http://mediacritica.md/ro/studiu-de-caz-adoptarea-prima-lectura-proiectelor-de-modificare-sistemului-electoral/>

Ziarul Național și **Deschide.md** au transmis în live text, dar și în alte știri, informații despre mersul votului și discuțiile din Parlament, reflectând în general toate faptele și opiniile referitoare la subiect.

Jurnal TV a reflectat pe larg subiectul, însă nu a transmis reacția președintelui Igor Dodon, care a susținut un briefing la tema votului din Parlament. Un reportaj despre eveniment care a inclus majoritatea faptelor și opiniilor relevante a transmis și **RTR Moldova**.

Portalul **Gagauzinfo.md** a publicat o știre prin care **a indus publicul în eroare**, deoarece aceasta anunța, chiar din titlu, că „Deputații au votat pentru sistemul de vot uninominal”. În știre nu se spune nimic despre faptul că și proiectul privind sistemul mixt a fost votat în prima lectură, iar ulterior cele două proiecte au fost comasate. Știrea respectivă, singura difuzată în acea zi despre votul din Legislativ, a fost publicată la ora 17.28, când situația se consumase (respectiv, reporterii nu puteau să nu știe că fusese votat și sistemul mixt), și a fost o preluare, dar fără link activ, de pe point.md.

4. Marșul solidarității „Fără frică!”⁹

Marșul solidarității „Fără frică!”, organizat la 21 mai la Chișinău la inițiativa centrului „Gender-Doc-M”, a fost folosit de unele media pentru a ironiza și prezenta într-o lumină negativă persoane aflate în opoziție față de guvernare. De asemenea, una dintre instituțiile monitorizate a afișat o abordare negativă/discriminatorie a evenimentului folosind un limbaj denigrator.

În știrea difuzată de **Prime**, intitulată „Fără frică! Marș organizat de reprezentanții comunității gay și susținătorii lor”, reporterii au accentuat neîntemeiat prezența la manifestație a unei persoane – Grigore Petrenco, cunoscut opozant al guvernării, apoi l-au întrebat pe președintele Igor Dodon ce părere are despre prezența acestuia la miting, sugerând astfel că Petrenco ar face o faptă condamnată. Dodon, cunoscut și el pentru poziția sa anti-homosexuali, a răspuns printr-un comentariu ironic: „Eu îl știu demult pe Grigore Petrenco, bine că și-a dat arama pe față. Nu am știut că este tot din ...”. S-a sugerat astfel, subtil, că întregul marș ar fi ceva rușinos, iar Petrenco, respectiv, o persoană discreditată prin această participare. Știrea a arătat la fel ca la Prime și la **Publika TV**.

Portalul **Sputnik.md** a reflectat evenimentul părtinitor și neechilibrat, punând accent pe acțiunile contra-manifestanților (preoți și adepți ai bisericii ortodoxe) și folosind un vocabular discriminatoriu: „susținătorii practicilor sexuale amorale”, „participanții la marșul desfrâului”, „susținătorii practicilor sexuale perverse”. În știrea intitulată „Moldova, țară ortodoxă și Moldova fără homosexualitate” reporterul a folosit un limbaj stigmatizant și discriminator. La fel ca și Prime, Sputnik a accentuat prezența fostului deputat Grigore Petrenco: „Printre participanții la marșul susținătorilor practicilor sexuale perverse a fost observat și activistul civic Grigore Petrenco, unul dintre criticii actualului regim de la Chișinău”.

---

⁹ Studiu de caz, <http://mediacritica.md/ro/studiu-de-caz-marsul-fara-frica-folosit-pentru-accentuarea-luptei-politice/>

[Deschide.md](#) a reflectat evenimentul printr-un reportaj amplu cu text și fotografii, în timp ce **Jurnal TV** a transmis o știre care se încadrează în standardele de echilibru. [RTR Moldova](#), în ediția de a doua zi, 22 mai, a consemnat evenimentul printr-o știre în care a prezentat faptele pe scurt, iar [Ziarul Național](#) a preluat transmisiunea în direct a evenimentului de pe portalul [privesc.eu](#). Website-urile de știri regionale [Gagauzinfo.md](#) și [Novostipmr.com](#) nu au reflectat subiectul.

CONCLUZII

Posturile **Publika TV** și **Prime au** transmis, cu mici excepții, conținut similar în știrile referitoare la evenimentele de interes public major. În subiectele politice favorizează Partidul Democrat, recurgând la diferite tehnici de manipulare, cea mai frecvent întâlnită fiind **prezentarea selectivă a faptelor**. Sunt aplicate, de asemenea, **distorsionarea mesajului surselor**, ajungându-se până la **falsificarea declarațiilor acestora**, și **etichetarea**.

Postul **Accent TV** face **partizanat** în favoarea Partidului Socialiștilor, fapt constatat în special în știrea referitoare la adoptarea proiectului de lege privind introducerea sistemului de vot mixt. De asemenea, **Accent TV** a folosit **exagerarea** faptelor și distorsionarea mesajului surselor prin trunchierea declarațiilor.

Sputnik.md folosește limbaj discriminator și la adresa minorităților sexuale, impunând, în știri, o atitudine de condamnare a acestui grup social.

Datele monitorizării arată că unii jurnaliști dau dovadă de părtinire la scrierea știrilor, exprimându-și în text sprijinul față de un anumit partid.

Unele redacții încalcă atât Codul Deontologic în partea ce se referă la echilibru și acuratețe, cât și Codul Audiovizualului, care interzice deformarea sensului realității „prin tertipurii de montaj, comentarii, mod de formulare sau titluri”.

Alte instituții media decât cele menționate mai sus au reflectat subiectele monitorizate fără abateri semnificative de la normele deontologice sau, în funcție de specificul lor și aria de acoperire, nu au inclus aceste subiecte în știri.

RECOMANDĂRI

Instituțiile media și jurnaliștii în particular ar trebui să renunțe la practica **selectării faptelor** reflectate în știri în funcție de interesele proprietarilor. Ei sunt chemați să informeze publicul echidistant și neutru și nu să protejeze sau să promoveze imaginea unui partid sau lider politic.

Redacțiile TV care trunchiază declarațiile surselor, distorsionându-le mesajul și inducând, astfel, în eroare consumatorii de presă, ar trebui sancționate în conformitate cu prevederile Codului

Audiovizualului.

Membrilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului li se recomandă să urmărească programele de știri TV produse în Republica Moldova și să se autosesizeze pentru a penaliza falsurile și alte acțiuni manipulative ale jurnaliștilor, care constituie încălcări ale Codului Audiovizualului.

Consiliul pentru Prevenirea și Combaterea Discriminării și Asigurarea Egalității ar trebui să monitorizeze modul în care presa reflectă evenimentele referitoare la grupurile sociale vulnerabile la discriminare, pentru a sancționa derapajele de la normele referitoare la interzicerea propagării stereotipurilor și a limbajului discriminator.

Consumatorilor de presă li se recomandă să se informeze din mai multe surse media, pentru a evita riscul de a primi o informație eronată și manipulative.